



Antropologia współczesna Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Socjologia	Cykl dydaktyczny 2025/2026	
Specjalność Innowacje i modelowanie zmian społecznych	Kod przedmiotu HSOCIIS.II1.15464.25	
Jednostka organizacyjna Wydział Humanistyczny	Języki wykładowe polski	
Poziom kształcenia Studia magisterskie II stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów Stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty ogólne	
Profil studiów Ogólnoakademicki	Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Tak	
Koordynator przedmiotu	Katarzyna Leszczyńska	
Prowadzący zajęcia	Katarzyna Leszczyńska	
Okres Semestr 1	Forma zaliczenia Egzamin	Liczba punktów ECTS 3
	Forma prowadzenia i godziny zajęć Wykład: 30	

Cele kształcenia dla przedmiotu

C1	Celem kursu jest przedstawienie nowych nurtów w antropologii społeczno-kulturowej, teorii i ram heurystycznych.
C2	Celem kursu jest omówienie głównych epistemologicznych i metodologicznych założeń antropologii współczesnej.
C3	Celem kursu jest rekonstrukcja myśli krytycznej wobec klasycznej antropologii.

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	Ma poszerzoną wiedzę normach konstytuujących i regulujących wzory kulturowe i instytucje społeczne, potrafi zinterpretować ich źródła i wpływ na ludzkie zachowanie.	SOC2A_W05	Egzamin
W2	Zna zależności między kształtowaniem się teorii /idei antropologicznych a zmianami zachodzącymi w społeczeństwie i kulturze.	SOC2A_W08	Aktywność na zajęciach
W3	Ma poszerzoną wiedzę z zakresu współczesnej antropologii kulturowej i o relacjach między nią a innymi naukami społecznymi i humanistycznymi.	SOC2A_W02	Egzamin
W4	Zna i potrafi wyjaśnić przemiany zachodzące we współczesnej Polsce w wymiarze kulturowym.	SOC2A_W14	Egzamin
W5	Ma poszerzoną wiedzę z zakresu współczesnej antropologii kulturowej i o relacjach między nią a innymi naukami społecznymi i humanistycznymi.	SOC2A_W03	Prezentacja
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	Poprawnie stosuje specjalistyczną terminologię z zakresu antropologii kulturowej i pokrewnych nauk społecznych i humanistycznych.	SOC2A_U01	Egzamin
U2	Przygotowuje zaawansowane prezentacje ustne w języku polskim dobierając odpowiednie strategie argumentacyjne i formułuje odpowiedzi na krytykę tych argumentów.	SOC2A_U11	Prezentacja
U3	Zna zakres posiadanej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się, rozwoju zawodowego i poszerzania wiedzy ogólnej.	SOC2A_U14	Egzamin
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	Jest przygotowany do otwartego uczestnictwa w dyskusji, wyrażania i przyjmowania uwag krytycznych.	SOC2A_K03	Aktywność na zajęciach, Egzamin, Referat, Prezentacja
K2	Docenia wartość własnej kultury i wagę innych kultur.	SOC2A_K06	Prezentacja

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla modułu zajęć

Celem kursu jest omówienie rozwijanych od lat 80.XX wieku trendów w światowej antropologii społeczno-kulturowej. Zwrócimy uwagę na postmodernizm, teorię postkolonialną i „badania tubylcze”.

Nakład pracy studenta

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane aktywności
Wykład	30
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	28

Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	2
Dodatkowe godziny kontaktowe	5
Przygotowanie projektu, prezentacji, pracy pisemnej, sprawozdania	14
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 79
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 30

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Informacje rozszerzone

Metody i techniki kształcenia :

Mini wykład, Dyskusja, Kształcenie zdalne

Rodzaj zajęć	Metody zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
Wykład	Aktywność na zajęciach, Egzamin, Referat, Prezentacja	Egzamin, prezentacja

Dodatkowy opis

Formuła kursu to wykład, częściowo konwersatoryjny, dlatego podczas będziemy dyskutować wskazane lektury do referatu

Ocena ostateczna z zajęć to średnia ważona dwóch ocen cząstkowych. Egzamin będzie „ważył” 70 % oceny końcowej. Drugi element oceny końcowej będzie można zaliczyć wygłaszając referat (jedna/ dwie osoby do tematu). Każdy z elementów oceny powinien być zaliczony na minimum ocenę dostateczną.

Zebranie 80 % maksymalnych punktów z aktywności podnosi ocenę końcową o pół stopnia.

◆ Referat:

- Referat powinien trwać 10-12 minut.
- Głównym celem prezentacji jest przedstawienie głównych tez postawionych w literaturze obowiązkowej oraz własnych interpretacji referowanego problemu i podsumowanie go. Można sięgać do literatury dodatkowej.

◆ Egzamin:

Egzamin będzie pisemny. Będzie się składać z kilku krótkich pytań otwartych, obejmujących tematykę podejmowaną na zajęciach (w tym w referatach z literatury obowiązkowej).

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu

◆ Referat:

- Referat powinien trwać 10-12 minut.
- Głównym celem prezentacji jest przedstawienie głównych tez postawionych w literaturze obowiązkowej oraz własnych interpretacji referowanego problemu i podsumowanie go. Można sięgać do literatury dodatkowej.

◆ Egzamin:

Egzamin będzie pisemny. Będzie się składać z kilku krótkich pytań otwartych, obejmujących tematykę podejmowaną na zajęciach (w tym w referatach z literatury obowiązkowej).

Aktywność na zajęciach 3-14 będzie doceniana plusem. Za zebranie 80 % maksymalnej liczby plusów ocena końcowa z zajęć będzie podniesiona o pół stopnia.

Sposób obliczania oceny końcowej

Ocena ostateczna z zajęć to średnia ważona dwóch ocen cząstkowych. Egzamin będzie „ważył” 70 % oceny końcowej. Drugi element oceny końcowej będzie można zaliczyć wygłaszając referat (jedna/ dwie osoby do tematu). Każdy z elementów oceny powinien być zaliczony na minimum ocenę dostateczną.

Zebranie 80 % maksymalnych punktów z aktywności podnosi ocenę końcową o pół stopnia.

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach

Nieobecności i zaległości powinny być zaliczone do końca semestru; sposób zaliczania zaległości powinien być ustalony z prowadzącą.

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa

Wykład: Studenci uczestniczą w zajęciach poznając kolejne treści nauczania zgodnie z sylabusem przedmiotu. Studenci winni na bieżąco zadawać pytania i wyjaśniać wątpliwości. Rejestracja audiowizualna wykładu wymaga zgody prowadzącego.

Literatura

Obowiązkowa

1. Buchowski, Michał (red.). 1999. AMERYKAŃSKA ANTROPOLOGIA POSTMODERNISTYCZNA. Warszawa: Instytut Kultury.
2. Burszta, Wojciech i Krzysztof Piątkowski. 1994. O CZYM OPOWIADA ANTROPOLOGICZNA OPOWIEŚĆ. Warszawa: Instytut Kultury.
3. Kempny, Marian. 1994. ANTROPOLOGIA BEZ DOGMATÓW — TEORIA SPOŁECZNA BEZ ILUZJI. Warszawa: IFiS PAN.
4. Alexander, Jeffrey C. 2010. „Nowoczesność, antynowoczesność, ponowoczesność i neo-nowoczesność. Jak intelektualiści wyjaśniają ‘nasze czasy’”, w: Jeffrey C. Alexander, ZNACZENIA SPOŁECZNE. STUDIA Z SOCJOLOGII KULTUROWEJ, Kraków: ZW NOMOS,
5. Anderson, Leon. 2014. „Autografia analityczna”, PRZEGLĄD SOCJOLOGII JAKOŚCIOWEJ X 3, s. 144-166.
6. Bachman-Medick, Doris. 2012. CULTURAL TURNS. Warszawa: Oficyna Naukowa.
7. Benedyktowicz, Zbigniew. 2016. ELEMENTARZ TOŻSAMOŚCI. ANTROPOLOGIA WSPÓŁCZESNOŚCI – ANTROPOLOGIA KONTEKSTOWA. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne.
8. Bhabba, Homi K. 2010. MIEJSCA KULTURY, Kraków: WUJ (Rozdział 2. „Dociekanie tożsamości: Franz Fanon i postkolonialna prerogatywa”, s. 27-56).
9. Bielecka-Prus Joanna. 2014. „Po co nam autoetnografia? Krytyczna analiza autoetnografii
10. Biernacka, Maja. 2012. HISZPANIA WIELOKULTUROWA. PROBLEMY Z ODMIENNOŚCIĄ.
11. Bińczyk Ewa. 2018. EPOKA CZŁOWIEKA. RETORYKA I MARAZM ANTROPOCENU. Warszawa: WN PWN.
12. Bishop, Russell. 2009. „Kaupapa Maori. Przewyciężyć neokolonializm w badaniach społecznych”, w: METODY BADAŃ JAKOŚCIOWYCH, t. 1, s. 167-205.
13. Bock-Cote, Matthieu. 2017. MULTIKULTURALIZM JAKO RELIGIA POLITYCZNA. Warszawa:
14. Buchowski, Michał i Marian Kempny. 1999. „Czy istnieje antropologia postmodernistyczna?”, w: Buchowski (red.) 1999, s. 9-28.
15. Burszta, Wojciech J., 2009, OD MOWY MAGICZNEJ DO SZUMÓW POPKULTURY, Warszawa: Academica.
16. ----, Piotr Jezierski i Michał Rauszer (red.). 2016. ZWODNICZE IMAGINARIUM. ANTROPOLOGIA NEOLIBERALIZMU. Gdańsk: Katedra.
17. Castoriadis, Cornelius. 2009. „Epoka uogólnionego konformizmu”, w: KRYTYKA POLITYCZNA 16/17, s. 241-250.
18. Clifford, James. 1997. „O etnograficznej autokracji: Conrad i Malinowski”
19. Clifford J. 1999. „O autorytecie etnograficznym”, w: Buchowski (red.) 1999, s. 123-159, też
20. Clifford J. 2000. KŁOPOTY Z KULTURĄ. Warszawa: KR.
21. Clifford J. 2004. „Praktyki przestrzenne: badania terenowe, podróże praktyki dyscyplinujące w antropologii”, w: Kempny i Nowicka (red.) 2004, s. 139-179.
22. Deleuze, Gilles i Felix Guattari. 1988. “Kłacze”, w: COLLOQUIA COMMUNIA 1-3 (36-38),
23. Denshire, Sally. 2014. „On auto-ethnography”. CURRENT SOCIOLOGY DOI: 10.1177/0011392114533339.
24. Denzin, Norman K. i Yvonna S. Lincoln (red.). 2009. METODY BADAŃ JAKOŚCIOWYCH, Warszawa: WN PWN.
25. Domańska, Ewa. 2008. „Badania postkolonialne”, w: Leela Gandhi, TEORIA POSTKOLONIALNA. Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, s. 157-165.
26. Eagleton, Terry. 2009. Moralność. W świecie zmierzchu teorii, w: KRYTYKA POLITYCZNA 16/17, s. 214-231.
27. Fine, Gary Alan. 2010. „Dziesięć kłamstw etnografii – dylematy etyczne w terenie”, w:
28. Katarzyna Kaniowska i Noemi Modnicka (red.), ETYCZNE PROBLEMY BADAŃ ANTROPOLOGICZNYCH, Wrocław-Łódź: PTL, s. 87-112.
29. Gandhi, Leela. 2008. TEORIA POSTKOLONIALNA. Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.
30. Geertz, Clifford. 1999. „Anty anty-relatywizm”, w: Buchowski (red.) 1999, s. 38-63.
31. Geertz, Clifford. 2000. DZIEŁO I ŻYCIE. Warszawa: KR.
32. Geertz, Clifford. 2003. ZASTANE ŚWIATŁO. ANTROPOLOGICZNE REFLEKSJE NA TEMATY FILOZOFICZNE. Kraków: Universitas.
33. Geertz, Clifford. 2003a. „Myślenie jako działanie moralne: etyczny wymiar antropologicznych badań terenowych

- w nowo powstałych państwach”, w: Wolska i Brocki 2003
34. Geertz, Clifford. 2003b. „Opis gęsty – w stronę interpretatywnej teorii kultury”, w: Kempny i Nowicka
 35. Geertz, Clifford.. 2005. INTERPRETACJA KULTUR. WYBRANE ESEJE. Kraków: WUJ.
 36. Geertz, Clifford. 2005a. WIEDZA LOKALNA. DALsze ESEJE Z ZAKRESU ANTROPOLOGII
 37. Geertz, Clifford. 2006. NEGARA. PAŃSTWO-TEATR NA BALI W XIX WIEKU. Kraków: WUJ.
 38. Geertz, Clifford. . 2010. PO FAKCIE. DWA KRAJE, CZTERY DEKADY, JEDEN ANTROPOLOG. Kraków:
 39. Gellner, Ernest. 1997. POSTMODERNIZM, ROZUM I RELIGIA. Warszawa: PIW.
 40. Jameson, Frederic. 2009. „Mapowanie poznawcze”, w: KRYTYKA POLITYCZNA 16/17
 41. Brodzki (red.), CLIFFORD GEERTZ. LOKALNA LEKTURA, Kraków: WUJ
 42. Kowalski, Michał W. 2015. ANTROPOLOGIA NA WOJNIE. O „BRUDNEJ” UŻYTECZNOŚCI NAUK SPOŁECZNYCH. Warszawa: WUW.
 43. Krawczyk-Wasilewska, Violetta. 2016. E-FOLKOR W DOBIE KULTURY DIGITALNEJ.
 44. SZKICE I STUDIA. Łódź: Wydawnictwo UŁ.
 45. Loomba Ania. 2011. KOLONIALIZM / POSTKOLONIALIZM. Poznań: Wydawnictwo
 46. Lubaś, Marcin. 2003. ROZUM I ETNOGRAFIA. PRZYCZYSEK DO KRYTYKI ANTROPOLOGII, Nomos, Krakow.
 47. Pool, Robert. 1999. „Etnografia postmodernistyczna?”, w: Buchowski (red.) 1999
 48. Rabinow Paul. 1999. „Wyobrażenia są faktami społecznymi”, w: Buchowski (red.) 1999,
 49. Spivak, Gayatri Chakravorty. 2011. STRATEGIE POSTKOLONIALNE. Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej.
 50. Tyler, Stephen A. 1999. „Przed-się-wzięcie postmodernistyczne”, w: Buchowski (red.) 1999, s. 67-87.
 51. Wolska, Dorota i Marcin Brocki (red.). 2003. CLIFFORD GEERTZ. LOKALNA LEKTURA. Kraków: WUJ.
 52. Wyka, Anna. 1993. BADACZ SPOŁECZNY WOBEC DOŚWIADCZENIA. Warszawa: IFiS PAN.

Dodatkowa

1. Young, Robert J.C. 2012. POSTKOLONIALIZM. Wprowadzenie. Kraków: WUJ.

Badania i publikacje

Publikacje

1. Publikacje pod adresem
2. <https://bpps.agh.edu.pl/autor/leszczynska-katarzyna-05311>

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
SOC2A_K03	Jest przygotowany do otwartego uczestnictwa w dyskusji, wyrażania i przyjmowania uwag krytycznych.
SOC2A_K06	Docenia wartość własnej kultury i wagę innych kultur.
SOC2A_U01	Poprawnie stosuje specjalistyczną terminologię z zakresu socjologii i pokrewnych nauk społecznych i humanistycznych.
SOC2A_U11	Przygotowuje zaawansowane prezentacje ustne w języku polskim i w języku angielskim (na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) dobierając odpowiednie strategie argumentacyjne i formułuje odpowiedzi na krytykę tych argumentów.
SOC2A_U14	Zna zakres posiadanej wiedzy i umiejętności. Planuje i podejmuje działania polegające na doksztalcaniu się i dbaniu o rozwój zawodowy oraz ukierunkowuje innych w tym zakresie.
SOC2A_W02	Ma poszerzoną wiedzę o naukach społecznych i humanistycznych oraz relacjach między nimi (ekonomia, filozofia, politologia, antropologia).
SOC2A_W03	Zna klasyczne i nowoczesne koncepcje teoretyczne w socjologii, zna różnice pomiędzy paradygmatami analizy społecznej.
SOC2A_W05	Ma poszerzoną wiedzę o normach konstytuujących i regulujących struktury i instytucje społeczne, potrafi zinterpretować ich źródła i wpływ na ludzkie zachowania.
SOC2A_W08	Zna zależności między kształtowaniem się teorii/idei socjologicznych a zmianami zachodzącymi w społeczeństwie i kulturze.
SOC2A_W14	Zna i potrafi wyjaśnić przemiany zachodzące we współczesnej Polsce w wymiarach społecznym, politycznym, kulturowym i ekonomicznym oraz na poziomie zaawansowanym zna zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości.